

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

KLAGE FRA A PÅ LAGDOMMER B, LAGDOMMER C, BEGGE X LAGMANNRETT, OG SORENSKRIVER D. SAK NR 32/05.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 9. mai 2005 truffet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev av 30. mars 2005 har A inngitt klage på sorenskriver D, lagdommer B og lagdommer C, ved X lagmannsrett. Klagen er forelagt for de innklagede til uttalelse, samtidig som førstelagmann E ble orientert om klagen.

Klagen har bakgrunn i en ankeforhandling i straffesak der klager var tiltalt, og gjelder dommeratferd.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Innledningsvis vises til tidligere erfaringer med rettsapparatet. Videre fremkommer det at han ikke var fornøyd med sin forsvarer i aktuelle sak, samt at han mener at forsvareren var inhabil. Han ba derfor om en annen advokat, men retten tok ikke dette til følge.

Klager uttrykker videre at han mener ankeforhandlingen var preget av rasistiske holdninger, og fremhever i den forbindelse blant annet følgende:

”Da de begynte å kalle meg Sadam Hussein [*klagers navn er til forveksling likt Saddam Hussein, utvalgets anm.*] og alle lo og det rasistisk holdning bre seg fra statsadvokaten til med dommeren og min advokat! Da jeg skulle forsvare meg jeg ble avbrutt av dommeren for lunsj og pause. Da jeg fikk lov å snakke fikk ikke si noe som var kritisk til vitnene.

...

Da jeg begynte å protestere til dommeren han truet meg å kaste meg ut av rettssalen mange ganger.

...

Jeg synes at dommeren har bidratt og lot til at atmosfæren bli så rasistisk. ...

Jeg har mistet sjansen å forsvare meg grunnen av holdning og fordømmen fra dommeren og advokaten min.”

Klager har videre fremsatt opplysninger vedrørende faktiske forhold som han mener hadde betydning for saken, og som han mener dommerne ikke la tilstrekkelig vekt på.

Tilsynsutvalget finner ikke grunn til å redegjøre nærmere for disse opplysningene her.

Innklagede – lagdommer C - har blant annet uttalt følgende:

”Etter at begjæringen om ny forsvarer var fremsatt fikk A anledning til å begrunne denne, retten trakk seg tilbake, og det ble avsagt kjennelse for at F skulle fortsette som forsvarer. Jeg kan vanskelig se at retten gjennom dette har begått noen feil.

Etter hva jeg kan erindre husket forsvareren ved en anledning feil og sa Sadam Hossein i stedet for A. Dette medførte lett munterhet i salen, men var uansett en forsnakkelse og må – hvis man ikke tar alt i verste mening – tas for det.

Om B – som administrerte saken – også forsnakket seg husker jeg ikke, men det ville i så fall være en ren forsnakkelse, og intet annet.

Etter hva jeg husker fikk A full anledning til å snakke ut, og ble bare avbrutt et par ganger fordi han gjentok hva han allerede flere ganger tidligere hadde forklart seg om. Hans påstander om at det skal ha vært en rasistisk atmosfære under saken faller på sin egen urimelighet.”

Innklagede – lagdommer B - har i hovedsak vist til følgende:

Det fremgår av rettsboken at A hadde uttrykt misnøye med sin forsvarer, og samtidig fremsatt habilitetsinnsigelse mot ham. Retten fant at det ikke forelå grunnlag for oppnevning av ny forsvarer.

B uttaler videre:

”Når det gjelder saksbehandlingen for øvrig, mener jeg den ble gjennomført på en korrekt måte, og at tiltalte på ingen måte ble utsatt for noen utilbørlig behandling. Tiltalte ble gitt anledning til å kommentere vitneførselen, men jeg mener å huske at han selv ønsket å stille en del spørsmål til vitnene, men at han ikke fikk lov til det. Da han ikke rettet seg etter pålegget, mener jeg han ble gitt en advarsel om at han i motsatt fall måtte forlate rettssalen under vitneførselen.

Det eneste ”feilskjær” jeg kan huske ble begått, var når en av aktørene kalte tiltalte for Sadam Hussein. Jeg tror det var forsvareren som kom med den forsnakkelsen. Det utløste nok et lite smil eller lignende, men ble umiddelbart beklaget av den som sa det. Det skjedde en gang og påvirket ikke den generelle atmosfæren i rettssalen selv om jeg har forståelse for at tiltalte ikke likte forsnakkelsen.”

Innklagede – sorenskriver D - har blant annet uttalt følgende:

”Jeg stiller meg helt uforstående til klagen. Hovedforhandlingen ble etter min oppfatning gjennomført på en fullt ut saklig og verdig måte, der klageren ble gitt rikelig anledning til å fremkomme med sine synspunkter. I dette ligger at jeg heller ikke kan se at det foreligger saklig grunnlag for å bebreide lagdommer B i forbindelse med hans administrative ledelse av rettsmøtet.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstolloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Nærværende klagesak dreier seg om et tilfelle der klageren var tiltalt i en alvorlig straffesak. Det fremgår av klagen at det ikke bare er sakens dommere han var misfornøyd med, han har de samme innsigelser mot aktor og mot sin egen forsvarer. Mye tyder på at klageren anser seg utsatt for rasistiske holdninger fra alle sakens aktører. Bl.a. av denne grunn har utvalget ikke ansett det formålstjenlig å forelegge klagen for andre enn de innklagede.

Klagerens subjektive opplevelse av saken synes å være at alle har vært ”mot” ham. Utvalget antar at en tiltalt i en straffesak ofte har en slik opplevelse, selv om det objektivt sett er galt. Tilsynsutvalget finner ikke grunn til å gå inn på alle enkeltpunktene i klagen, men vil for eksempel vise til at en tiltalt etter vår prosessordning ikke har anledning til å selv stille spørsmål direkte til vitner. Dette må gjøres gjennom forsvareren. Videre må en tiltalt som krever forsvarerbytte mot avslutningen av en hovedforhandling, være forberedt på at en slik anmodning blir avslått.

Samtlige som har avgitt uttalelse synes enige om at klageren ved en anledning ble kalt ”Saddam Hussein”. For en person som står tiltalt og som hører en slik betegnelse om seg selv, ikke minst hvis det kommer fra hans egen forsvarer, er opplevelsen selvfølgelig ubehagelig. Det er likevel Tilsynsutvalgets oppfatning at en slik benevnelse må bero på en forsnakkelse.

Tilsynsutvalget finner det ikke godtgjort at det foreligger grunnlag for disiplinærreaksjon mot noen av de innklagede dommere.

Tilsynsutvalget for dommere har etter dette fattet slikt enstemmig
vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for disiplinærtiltak overfor lagdommer B, lagdommer C eller sorenskriver D.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes førstelagmannen i X til orientering.